

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den

Antverpiæ, M. DC. XLV.

Resp. II. An Iudex rescripto datus, cu[m] clausula de attentatis ante omnia reuocandis prout iuris, cognoscat de renuntiatione, quæ hinc sponte facta dicitur, inde per carceres extorta, post ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

sceret, partium allegationes audiret, probationes reciperet, & pro iuris dictamine sententiam diceret, adeoque hec concordatorum Germanie obiectio, quæ illiquida sunt an hic obtineant, non retardabit processum delegati; sed de illis in causa principali permittet illum cognoscere, sicut de cæteris pro sub & obreptione supra allegatis. *d. c. 1. de lit. contest. in 6. in verb. licet dicat obiectio quod rescriptum non fuisse obtentum si, quæ sunt impetranti opposita, fuissent exposita deleganti.*

Id quod eo magis dicendum est, quod d. regula 8. Cancellaria excipit ab illa quidem concordata; sed non simpliciter; at *per eos*, inquit, *qui illa acceptare, & observare debuerant, acceptata, & observata*: atqui nec ponit quidem reus, minus quippiam probat, Ordinarium, seu eius antecessores in illa sede, seu olim Cameracensi, quoad tractum personatus de W. acceptasse concordata, & observasse; vel impresentiarum in aliis beneficiis, aut casibus illic observare.

Concordata quidem Germaniæ per Brabantiam passim non obtinere, sed Niuellæ quidem observari, diximus *latè in Consuli. can. de prob. conf. 3. & 5.* sed tamen non ponitur hic à reo locum de W. esse de ipso territorio Niuellensi: imo Actor negat concordata obtinere extra muros Niuellenses: per quam inficiationem iterum fit illiquida concordatorum ratio: *c. 1. v. nec ad alia de off. deleg. in 6.* ut non obfissent delegato, quo minùs ad cognoscendam causam principalem procedere, & in ordine ad illam de concordatis & allegationes audire, & probationes recipere possit.

RESPONSVM II.

An Iudex rescripto datus, cum clausula de attentatis ante omnia reuocandis, prout iuris, cognoscat de renuntiatione, qua hinc sponte facta dicitur, inde per carceres extorta, post appellationem?

Mandato delegati id comprehensum, videtur negari posse; eò quod rescriptum expeditum sit ante huiusmodi renuntiationem: sed dicimus rescriptum secundum ius intelligi, ut non tantum tempore illius iam attentata, sed & deinceps attentanda intelligantur. Quid enim absurdius dicatur, quàm negare non reuocanda attentata post tempus rescripti? nam ita omni casu posset fraus legi fieri. sed verbum illud *attentatum* præteriti significatiuum, fertur etiam in tempus futurum, quo Iudex ad quem, oblato rescripto, fungetur officio, ut & iam tunc erunt attentata & c. non solum *de appell. in 6.* omnia indistinctè attentata post appellationem dicit reuocanda; neque addit, aut alij canones legesue tempus, post quod attentata non sint reuocanda. & in *c. dilect. X. de except.* reuocandum dicitur quidquid attentatum est: & obiectum fuerat ut hic quod excommunicationis in rescripto non fiebat mentio, sed quia post appellationem acciderat; & si non expressa; dicitur illa tamen; & quidquid attentatum fuerat, esse reuocandum.

Ut merito *c. 2. X. de restit. spoliat.* post spoliū renūtiātem, ita pro spoliato habet, ut nolit de spontanea voluntate renūtiantis inquiri, antequam sit restitutus, cum & iuris præsumptio sit renūtiā-

A 3 tionem

1.
Omnia attentata reuocanda, etiam facta post expeditionem rescripti.

2.
Adeoque de attentatis cognoscens, & de renuntiatione, & secuta electione cognoscit.

RESPONSVM III.

De sub & obreptione in
rescriptis.

tionem non esse voluntariam l. *super hoc. X. de renunciat.* vnde in c. *vererab. X. de off. deleg.* irritatur processus, Episcopo restitui iussu factus, illo non plenarie restituto. plura sunt apud Gratianum c. *nul- lus. & tot. q. 2. caus. 2. q. 2. caus. 3. q. 3. caus. 3.* vt linceis hic oculis Argi, quos aduersarij exigunt, opus non fit, sed sufficiat talpam non esse, vt quis perspiciat quomodo hæc attentata ad iudicem appellationis pertineant.

3. Quoniam igitur de attentato, de spolio, de coactione debet cognoscere delegatus; de renuntiatione, an spontanea an extorta, inquirere debeat; an carcer non irritauerit illam, iuxta clem. *multorum. de par. & c. ad audientiam. X. de his que vi vel metu.* vel etiam iuratum metus cadens in virum constantem: vt est carceris. l. 7. D. *quod metus caus.* *Qui in carcerem,* inquit l. 22. D. *cod. quem detrusit, vt aliquid extorqueret; quidquid ob hanc causam factum est, nullius momenti est.* quamuis Iudex fuerit. l. 3. D. *cod.* vnde & Iudices regij taliter spoliatos mox redintegant in beneficiorum possessionem. iuxta c. 2. & 3. X. *de his que vi aut metu.* Rebuff. *de benef. l. 3. de resig. metu extort. n. 5.* quo in negotio & hoc tractandum venit, quod canonica renuntiatio facienda sit coram superiore. c. *admonet. X. de renunt.* coram alijs facta sit irrita. c. *quod in dubijs. c. dilecti. X. cod.* adeoque abbatis exempti resignatio, & alterius electio irrita & inanis censetur, non facta ex Papæ licentia. cum, inquit, *cedere sine licentia nostra nequiverit; nos tam electionem quam cessionem predictas decernentes irritas & inanes; mandamus quatenus abbatem ipsum loco suo restitui faciatis, quo integre restituto, vice nostra recipiatis cessionem ipsius.* hæc forma est canonice cessionis: & nisi seruata sit; restitutionis, agimus autem hic de exemptis, qui coram Ordinario renunciarunt.

Arguitur rescriptum subreptionis. 1. quod subrepta sit cōfessorum amouibilitas ad beneplacitum Episcopi: 2. causa amouitionis aduersus c. dilectus 26. X. *de rescript. 3.* litis pendentia coram interuentio: c. *inter. X. de re iudic. in verb. tum etiam quoniam de processu n. gory coram primis iudicibus nihil in secundis literis dicitur; quod si falsum expressum, obtineri minime potest. Ita res iudicata: c. *expolita X. de arbit. i. submissio & concordia: ex multitudine. X. c. de decan. 5.* expressio falsæ exemptionis: c. *super. X. de rescript. 6.* inique conquirentes de interdico, subrepta iam illud fuisse amouitum. speciosa hæc sunt omnia, sed speciem tantum habent iuris, non vires, siquidem omnis virtus rescripti eo refertur, quod oratores sint exempti; Ordinarius tamen hæc vel illa fecerit aduersus exemptionem. ideoque nihil hinc facit firmitas vel amouibilitas confessoriorum; sed tota quæstio est, si sint amouibiles, per quem possint amoueri. præterquam quod beneplacitum ad cuius durationem admissi dicuntur, exigat arbitrium boni viri; neque extendi possit ad causam infamatem, nisi cognita, & probata. vt diximus alibi neque hæc litis ingressum, progressum impediunt, c. *r. de lit. cont. in 6.**

Quoad ad subrepticam causam amouitionis. nihil etiã pertinet ad non habentem amouendi potestatem, & volunt aduersarij hic arcolari ratores, & causam amouitionis exprimeret; quam amouens ipse non expressit, sed in mente retinuit ob causas, inquit, *animum nostrum mouentes* porro c. *dilectus. X. de rescript.* non ob quamcumque amouitionis causam subrepticam rescriptum irritat: sed, *si ita est,* inquit, *preces*